

Täysistunto

Torstai 10.9.2015 klo 16.01—18.09

3.1. Suullinen kysymys hallituksen toimista kilpailukyvyn parantamiseksi (Antti Rinne sd) Suullinen kysymys SKT 12/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Rinne.

Keskustelu

16.02 **Antti Rinne sd:** Arvoisa puhemies! Suomen hallitus on ymmärtänyt tehtävänsä väärin. Hallituksen tehtävänä on nujertaa lama, ei nujertaa suomalaista palkansaajaa. Viimeistään nyt on selvää, että Suomen hallituksessa ei istu ensimmäistäkään työväenpuoluetta. Viime päivinä minuun on ollut yhteydessä satoja kansalaisia, jotka ovat olleet tyrmistyneitä hallituksen aikeista leikata heidän palkkojaan. Joukossa on satoja naisia hoivatyöstä pienillä palkoilla. Nämä päätökset ovat jatkumoa sille hallituksen politiikalle, jonka maksumiehiksi joutuvat eläkeläiset, lapsiperheet, työttömät ja opiskelijat. (Ben Zyskowicz: Eli kaikki!) Kohtuus ja reiluus eivät ilmeisesti kuulu hallituksen sanavarastoon. Suomalaisen yhteiskunnan vahvuuksiin on aina kuulunut kyky sopia vaikeistakin asioista. Sopimusyhteiskunnan romuttamisella hallitus tavoittelee pikavoittoja, jotka peritään kyllä takaisin pitkässä juoksussa korkojen kera. Mikäli hallitus jatkaa valitsemallaan reitillä, siinä tulee vielä ennen pitkää karhu vastaan. Arvoisa pääministeri, haluatteko rakentaa tätä maata yhteisymmärryksen ilmapiirissä vai aiotteko todella valita polun, jonka päässä piilee risiiritaisuuksia ja levottomuuksia?

16.04 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilman muuta vastaus on kyllä, haluan rakentaa Suomea yhteistyössä. Hallitus on lähtenyt Suomen kurjaa taloustilannetta parantamaan kolmella suurella toimenpiteellä. Ensinnäkin me tarvitsemme leikkauksia ja säästöjä, joihin osallistuvat eläkeläiset, opiskelijat, työttömät ja niin edespäin, mitkä mainitsitte tuossa. Sitten me tarvitsemme suuret reformit, jotka olisi pitänyt pystyä tekemään jo paljon aikaisemmin. Nyt ne pitää määrätietoisesti saada valmiiksi. Ja nyt sitten puhutaan asiakokonaisuudesta, johon osallistumme me työssä käyvät, ja me tarvitsemme sinne kolme kokonaisuutta: tarvitaan kustannuskilpailukyvyn paranemista, tarvitaan palkkamalattia ja tarvitaan tuottavuuden edistämiseksi myöskin paljon, paljon toimia. Ja hallitus tekee kaikkia näitä. Palkkamalatti kuuluu sitten työmarkkinajärjestöille. Yritimme kaksi kertaa sopia asiasta mutta emme päässeet yksimielisyyteen tavoitteesta, ja sen takia hallitus ei voi jäädä odottamaan vaan tekee nyt sitten toimia, jotka kyllä ovat oikeudenmukaisia ja mietittyjä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.05 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus kyllä tuijottaa nyt aika sokeasti pelkästään tätä kilpailukykymittaristoa näkemättä sitten talouden kokonaisongelmia. Meillä on erittäin suuri kysyntäongelma suomalaisissa tuotteissa, palvelu- ja vientituotteissa, ja kyllä tähän pitää keskittyä nyt. Ei tämä palkansaajien kurittaminen paranna meidän kilpailukykytilannettamme eikä niitä ongelmia, jotka meillä tällä hetkellä viennissä erityisesti on. Alakohtaisiin ongelmiin kannattaa hakea alakohtaisia ratkaisuja. Paikallinen sopiminen on järkevä vaihtoehto niihin ratkaisuihin löytää. SDP kannattaa aitoa sopimista, paikallista sopimista. Se tarkoittaa sitä, että yhdessä tartutaan asiaan ja pyritään ratkaisemaan se — ei sillä tavalla, että ylhäältä pakotetaan, käsketään ja määrätään.

Haluan tässä tarjota nyt hallitukselle yhteistyön kättä. Minä toivon, että te tartutte siihen. Me haluamme aikaansaada muutoksia suomalaisessa yhteiskunnassa sopimalla. SDP on käynnistänyt laajan sopimiseen tähtäävän yhteisen vastuun prosessin, ja pyydän, että myöskin hallitus tulisi tähän mukaan. Tänään 10.9. odotetaan vastausta hallitukselta, tervehdystä tuohon tilaisuuteen. Toivon, että tulette mukaan tähän.

16.06 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritimme tätä yhteiskuntasopimusta hallitustunnusteluvaiheessa ensimmäisen kerran — silloin toki aika oli vain noin kahdeksan vuorokautta. Väänsimme aika lailla täysipäiväisesti sitä. Nyt teimme pohjustustyötä koko kesäkuun, jatkoimme koko elokuun ja oikeastaan emme päässeet tätä tavoitetta pidemmälle. Me pääsimme aika lailla pitkälle niissä keinovalikoimissa, mitä olisi sitten ollut, prosessissa ja aikataulussa, mutta emme päässeet yksimielisyyteen tavoitteesta. Tämä harmittaa niiden puolesta, jotka olisivat hyväksyneet tämän tavoitteenkin, ja olisimme ehdottomasti ensisijaisesti halunneet, että tämä ratkaisu syntyy yhdessä sopimalla.

Olen valmis kuuntelemaan valmiin ratkaisun, jossa tavoitteena ollut 5 prosentin kustannuskilpailukykyhyppy voidaan toteuttaa ja joka sisältää myöskin ne keinot. Hallitus jatkaa omalla tiellään siihen saakka. Jos tulee parempi ehdotus, totta kai otamme sen vastaan.

16.08 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri Sipilä, te käytätte nyt pakkoa aivan poikkeuksellisen kovalla kädellä. Teidän toimenne, teidän kiristyspaketinne, ei edusta sitä sopimuskulttuuria, jolla me Suomessa aiemmin olemme tämän kansakunnan isot ratkaisut hoitaneet. Te käytätte nyt pakkoa, näyttätte keppiä tavallisille palkansaajille, niille naisille, jotka pakertavat etenkin matalapalkkaisella julkisella sektorilla pienellä palkalla.

Me haluamme kysyä teiltä: Onko teidän mielestänne oikein, että lasku tästä kaatuu naisille, pienipalkkaisille naisille, jotka vastaavat hoiva- ja hoitotyöstä usein hyvin epäinhimillisinäkin kellonaikoina vuorotyötä, iltatyötä, yötyötä tehden? Oletteko te, pääministeri Sipilä, selvittänyt näiden teidän toimenpiteidenne vaikutukset, niitten kustannusvaikutukset perheille, niitten sukupuolivaikutukset miesten ja naisten tasa-arvoon ja ylipäättään niitten vaikutukset suomalaiseen hyvinvointiin? (Ben Zyskowicz: Tehkää parempi esitys!)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

16.09 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän koko paketin tavoitteena on lisätä työllisyyttä. Me uskomme, että tämän toteutumisella on kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja luova vaikutus.

Miten tätä pakettia lähdettiin tekemään? Meillä oli keinona siellä niin sanottu fiskaalinen devalvaatio, jossa työnantajamaksuja alentamalla voidaan kilpailukykyä parantaa, ja normaalioloissa se olisi rahoitettu arvonnäkövero nostamalla. Mutta katsoimme, että se on epäoikeudenmukainen tapa rahoittaa pakettia, joka on tarkoitettu työssä käyvien rahoitettavaksi. Löysimme ratkaisun, jossa tämä paketti rahoittaa itse itsensä, ja meidän ei tarvinnut koskea arvonnäköveroon ollenkaan.

Mitä tulee tähän mies-naisasiaan, tasa-arvoon, esimerkiksi sunnuntaityön osalta kävimme hyvin huolellisesti läpi sen, miten se vaikuttaa milläkin toimialoilla. Noin 13 prosenttia naisista tekee sunnuntaityötä, ja 12 prosenttia miehistä tekee sunnuntaityötä. (Puhemies koputtaa) Menimme syvemmälle sinne asiaan tutustumaan, ja se on totta, että pienipalkkaisilla aloilla sunnuntaityön osuus palkanmuodostuksesta on suurempi, ja tämän vuoksi pienensimme tätä sunnuntaityön alennusta 50 prosentista (Puhemies koputtaa) 75 prosenttiin, juuri tästä syystä. (Välihuutoja)

16.11 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te sanoitte hiljattain, että Suomi on syvällä suossa. Minusta ja aika monesta suomalaisesta tuntuu nyt tänä päivänä, että vasta te olette viemässä meitä sinne syvälle suohon. (Välihuutoja) Suomi on suomalaiset ihmiset: Suomi on ne poliisit, jotka tekevät sunnuntaisin työtä. Suomi on ne sairaanhoitajat, jotka ovat sunnuntaisin töissä. Suomi on opettajat, yrittäjät, kaikki ihmiset, jotka rakentavat tätä maata. (Ben Zyskowiec'in välihuuto)

Arvoisa puhemies! Me vihreät odotimme, että hallituksen paketti olisi paketti, jossa parannetaan työelämän laatua lisäämällä tuottavuutta ja lisäämällä myös työntekijän kannalta työelämän joustavuutta, niin että useampi pääsisi työelämään ja että me helpottaisimme pienyrittäjien arkea, mutta mitä tapahtui? Pääministeri, te olette ehdottamassa leikkauksia, jotka esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla merkitsevät monelle sairaanhoitajalle ja muille hoitajille yli 10 prosentin palkanleikkausta. Oletteko te, pääministeri, sitä mieltä, että Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset ansaitsevat tällaisen kohtelun tänä aikana Suomen hallitukselta yksipuolisella sanolupapäätöksellä, eivät neuvottelemalla etsittyä ratkaisua, jossa työntekijöidenkin asemaa parannetaan? (Puhemies koputtaa) Arvoisa pääministeri, miksi te olette menneet suurtyönantajien (Puhemies koputtaa) ja EK:n kelkkaan ettekä ole miettineet suomalaisia ihmisiä?

16.12 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tuolla torilla tapaan ihmisiä ja keskustelen heidän henkilökohtaisesta tilanteestaan ja illalla mietin kotona sitä, miten tähän asiaan voidaan reagoida, aina tulen samaan johtopäätökseen: suomalaisen työn kilpailukykyä pitää saada parannettua, jotta suomalainen työ käy maailmalla jälleen kaupaksi ja sitä kautta työllisyysasteen kasvamisen myötä me saamme myöskin julkista taloutta kuntoon ja pystymme panostamaan mitä erilaisimpiin asioihin. Velaksi eläminen pitää pystyä lopettamaan vuoteen 2021 mennessä. Se ei ole kohtuuton vaatimus.

Mitä tulee sitten tähän muutosturvaan, tässä yhteydessä sovittiin myöskin irtisanomiskulujen merkittävä kasvaminen, ja muutosturvana nyt saadaan kuukauden keskiansiota vastaava koulutusturva. Sovimme myöskin työterveydenhuollon jatkumisen kuusi kuukautta irtisanomisajan jälkeen, ja sen lisäksi pitkään pöydällä olleeseen asiaan, vanhem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

painvapaan kustannusten tasaamiseen, teimme myöskin tässä samassa yhteydessä ratkaisun, (Puhemies koputtaa) historiallisen ratkaisun.

16.13 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä nyt on ennenkuulumaton hyökkäys sopimusoikeutta kohtaan. Hallituksen leikkaukset kohdistuvat erityisesti pienipalkkaisiin naisiin, hoitoalalla työskenteleviin ja kaupan työntekijöihin, niin kuin täällä salissa on tänään todettu. Olen itsekin työskennellyt lähihoitajana terveyskeskuksen vuodeosastolla, ja kaivoin vanhan palkkakuittini vuodelta 2008 esiin ja katsoin, että vuositasolla nämä leikkaukset olisivat vuonna 2008 merkinneet minulle 1 300 euron leikkausta vuosipalkasta — se on iso summa pienestä palkasta. Kysynkin teiltä, ministeri: Miksi hallitus on nimenomaan valinnut nyt kohteekseen tämän väestöryhmän, naiset, jotka tekevät vuorotyötä, vuorotta työtä? Miten pienipalkkaisten naisten kurittaminen lisää suomalaisten vientiyritysten kilpailukykyä?

16.14 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä koko paketti säästää julkiselta sektorilta noin 1,4 miljardia euroa. Osa tästä käytetään julkisen sektorin talouden tasapainottamiseen ja osa käytetään siihen, että voidaan yksityisen sektorin sotumaksua alentaa, ja se parantaa sitä viennin kilpailukykyä, mistä kysytte.

Mitä tulee sitten tähän koko kokonaisuuteen, niin haluan edelleenkin korostaa sitä, että tässä haetaan uusia työpaikkoja. Tämä on se osuus, minkä työssä käyvät voivat tehdä työttömän hyväksi. Tämä on se käytännön toimi, mihin haastamme nyt kaikki suomalaiset: töihin työttömän eteen. Me joudumme tekemään leikkauksia, me haemme tällä kasvun edellytyksiä. Tämä on se työssä käyvien osuus näistä talkoista. Ja sitten meidän pitää tehdä ne suuret reformit, joihin löytyvät ne omat vastustajat, siihenkin osuuteen. Ei tämä helppoa ole, mutta me joudumme tekemään (Puhemies koputtaa) tämän koko 10 miljardin kokonaisuuden, ja me teemme sen mielellään tässä hallituskauden alussa.

Puhemies Maria Lohela: Muistutan, että kysymysten ja vastausten aikaraja on minuutti.

16.15 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin ilolla tervahdin sitä, että nyt todella tehdään päätöksiä, jotka oikeasti vaikuttavat kustannuksiin ja vaikuttavat tähän julkisen talouden alijäämään, sellaisia päätöksiä, jotka selkeästi näkyvät rahassa myös täällä yläpäässä. Kaikki ne vaikeudet, joita tässä on ollut esillä: tiedetään, että niitä tulee, mutta vaikea on myös tämä tilanne. Ja hallitushan tässä ja eduskunta itse asiassa joutuvat tekemään sitä työtä, mikä työelämässä kuuluisi normaalisti työelämän osapuolille, mutta kun eivät ne ole saaneet ratkaisuja aikaan, niin nyt vastuu on siirtynyt korostetusti hallitukselle.

Jotta yritystasolla ja työpaikkatasolla saataisiin vielä kilpailukykyä lisättyä, niin kysyn oikeastaan ministeri Lindströmiltä paikalliseen sopimiseen liittyen: minkälaista valmistelua on menossa sen eteen, että työpaikkatasolla, jolla parhaiten tunnetaan ne mahdollisuudet pärjätä, lisättäisiin näitä mahdollisuuksia? Tuntuu, että myös edustaja Rinne antoi vahvan tukensa.

16.16 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erittäin tärkeä kysymys. Tämä paikallisen sopimisen selvitystyö on juuri menossa. Harri Hietala on raportoinut minulle moneen otteeseen, missä niin sanotusti men-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

nään, mikä on tuntuma. 15. lokakuuta hän luovuttaa sitten tämän selvityksen, ja toivottavasti se sitten avaa tätä paikallista sopimista — ja täytyy kiittää ay-liikettä siitä, että se ei ole enää kirosana, tämä paikallinen sopiminen. Se on se sana, minkä edustaja Rinne nosti esille, ja moni muu: sopiminen, paikallinen sopiminen. Sen pitää olla sopimista, ei ylhäältä sanelua, silloin se toimii. (Välihuutoja) Sitä tässä tavoitellaan, ja se on jokaisen etu. Vihdoin ja viimein pitäisi ymmärtää, että me olemme sellaisessa suossa... — Eivät nämä ole kivoja, kivaa ei ole ollut ottaa vastaan sitä palautetta, joka minulle on tullut, mutta otan sen vastaan. Minkä takia? Sen takia, että Suomi selviää. Ei sen takia, että tässä oltaisiin ajamassa jonkun EK:n tai jonkun muun asioita. Tässä ollaan ajamassa Suomen asioita. (Välihuutoja)

16.18 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Herra pääministeri, kovia päätöksiä on tehty, mutta niin on toki luvattu sekä vaaleissa että hallitusohjelmassa. (Välihuutoja) Nähdäkseni käynnissä on kansallistalkoot, joissa — aivan oikein — korostetaan, että kaikkien on syytä olla mukana, koska meidän kaikkien ja meidän lastemme tulevaisuus riippuu näiden talkoiden onnistumisesta. Nyt kun budjetti on esitelty medialle, miten arvioitte, onko kaikki kansanosat nyt näissä talkoissa otettu huomioon ja mukaan, ja voitteko antaa meille konkreettisia esimerkkejä, miten eri sosiaaliluokat on tähän otettu mukaan? — Kiitos.

16.18 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa olen useammankin kerran korostanut, näissä leikkauksissa ovat tietenkin edunsaajat maksumiehinä: siellä meillä on eläkeläisiin, opiskelijoihin, työttömiin kohdistuvia leikkauksia. Tässä kokonaisuudessa, tässä osuudessa, sitten me työssä käyvät olemme maksajina. Sitten meillä on vielä se reformien osuus, jossa sitten uudistumalla hoidamme osuutemme. Nyt tässä budjetissa myöskin suurituloiset tulevat mukaan: solidaarisuusveron rajaa siirretään alaspäin, pääomaveroa korotetaan (Eduskunnasta: 1 prosentti!). Myöskin sitten takuueläkepäätös tulee voimaan ensi vuonna. (Puhemies koputtaa) Sillä tavalla haluamme varmistaa, että oikeudenmukaisuus säilyy niin pitkälle kuin näissä olosuhteissa on mahdollista tässä koko kokonaisuudessa.

16.19 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin kansalaiset ovat aika lailla hämmentyneitä, että mitä tässä oikein tapahtuu. Kun työministeri Lindström sanoi tässä, että paikallinen sopiminen on se oikea asia, että pitää pyrkiä sopimaan, niin nyt ihmiset kysyvät, mistä lähtien hallitus ryhtyy päättämään vielä työehdoista. Sen sijaan, että niistä sovittaisiin työntekijöiden ja työnantajien kesken tai siellä työpaikoilla paikallisesti, te otatte tämän vallan ja päätätte, saako sairausajalta maksaa palkkaa. Te otatte vallan siinä, kuinka pitkiä lomia saa pitää, maksetaanko ylityökorvauksia, ja jos maksetaan, minkälaisia, maksetaanko sunnuntaista. Kyllä ihmiset miettivät, arvoisa pääministeri, mistä te tällaisen vallan saitte, kun ette te tällaisesta puhunut ollenkaan ennen vaaleja. Ennen vaaleja te torjuitte kokoomuksen ehdotuksen sairausajan palkan lopettamisesta. Nyt te olette toteuttamassa sitä. Arvoisa pääministeri, ymmärrätekö ollenkaan, että ihmiset kokevat tulleen huijatuiksi?

16.20 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me yritimme kahteen otteeseen yhdessä sopia siitä, (Vasemmalta: Yhdessä sopia?) että otetaan Suomal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

le tavoite, 5 prosentin tavoite, kustannuskilpailukykyhyppyyn ja mitataan sitä sitten vuonna 2017. Me emme päässeet sopimukseen siitä tavoitteestakaan, ja semmoista prosessia en tunne, joka johtaisi johonkin, jossa ei ole tavoitetta. Yhdessä sopiminen oli ykköstavoitteena ja on edelleenkin — jos semmoinen ratkaisu löytyy työmarkkinapuolten sopimana, jossa toteutuu 5 prosentin tavoite ja siinä on keinovalikoima mukana. Ilman muuta olisimme ensisijaisesti halunneet sopia siitä yhdessä, koska hyvin tunnen, että nämä keinovalikoimat, mitä hallituksella ja eduskunnalla on käytössään, ovat paljon rajallisemmat kuin mitä työehtosopimuksissa olisi ollut. Silloin olisi paremmin pystytty ottamaan myöskin toimialakohtaiset erot huomioon. Mutta tähän ei halua löytynyt.

16.21 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kanssa ihan mahdollon ymmärtää niitä puheita, joissa puhutaan sanelusta, kun kaksi kertaa on sovinnon kättä tarjottu (Välihuutoja vasemmalta) ja pääministeri on täällä jo kolmannen kerran — kolmannen kerran — sovinnon kättä tarjonnut.

Olisiko sitten niin, että hallituksen pitäisi katsoa sivusta, kun suomalaisen työn kilpailukykyä ei pystytty parantamaan? Jos olisi pystytty sopimaan yhdessä, olisi voitu sopia vaikka työajan pidentämisestä, joka olisi ollut kaikkein kivuttomin keino, ja sillä olisi saatu nämä samat ratkaisut aikaan. Tästä ei ollut valmiutta sopia. Hallituksen oli pakko kantaa vastuuta, koska Suomi ei kestä sitä työttömyyden määrää, joka tällä hetkellä on. Ihmiset eivät kestä inhimillisesti sitä työttömyyden määrää, eikä näin pienellä työllisyysasteella pystytty rahoittamaan terveyspalveluita, sosiaaliturvaa ja koulutuspalveluita. Hallitus oli siis pakon edessä ja teki sitä, mitä piti, eli kantoi vastuunsa pakon edessä. Kysyn: koska nämä saadaan voimaan? (Kari Uotila: Mikä oli kysymys?)

16.23 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähdemme liikkeelle valtioneuvoston tiedonannolla, joka nyt sitten on sovittu, oliko se, ei ensi vaan seuraavalle viikolle, ja silloin käymme tämän koko kokonaisuuden läpi. Sen jälkeen alkaa normaali valmistelu, jossa kolmikannassa valmistelemme kuullen työmarkkinaosapuolia normaalisti valiokunnissa, ja teemme lakiesitykset sitten valmiiksi ensi kesään mennessä. Nämä astuvat voimaan sitten, kun nykyiset työehtosopimukset päättyvät.

16.23 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä sote-maksujen leikkaukset ovat noin 800 miljoonan euron kokonaisuus. Ja kyllä te olette rahoittamassa sen Pekka Poliisin sairausajan palkalla, sairaanhoitaja Sarin ylityökorvauksilla ja Matti Metallimiehen viikonlopun pyhätyökorvauksilla. Nämä ovat satoja euroja menetystä näille ihmisille ostovoimassa. Miten, arvoisa pääministeri, meinaatte korvata sen ostovoiman kotimarkkinoilla, joka on pitänyt vuodesta 2009 lähtien Suomen taloutta pystyssä?

16.24 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa jossakin puheenvuorossa aiemmin mainitsin, niin toinen ja se perinteinen tapa toteuttaa fiskaalinen devalvaatio olisi rahoittaa se arvonnäisäveron korotuksella. Arvonnäisän maksajia ovat taas eläkeläiset, työttömät, opiskelijat. (Välihuuto) — Kyllä, sen takia haluamme, että tämä rasitus kohdistuu työssä käyviin. Se on työssä käyvien osuus näissä yhteisissä talkoissa. Sen takia emme halunneet rahoittaa tätä arvonnäisäverolla vaan halusimme rakentaa paketin, joka on itse itsensä rahoittava.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

16.25 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän marssijärjestyksemme tietysti tässä on selkeä. Meidän kilpailukykyimme laahaa verrokkimaiden perässä. Sellaiset maat, jotka ovat olleet Euroopassa kriisimaita, kuten esimerkiksi Irlanti ja Espanja, ovat tehneet rakenteellisia uudistuksia ja päässeet takaisin tolpileen. Kilpailukyky laahaa perässä, meidän pitää saada vientiin vetoa. Meidän pitää saada työllisyystilanne paremmaksi, ja meidän pitää saada kasvua ja sitä kautta säilyttää hyvinvointipalvelut.

Kysytte, millä tavalla ostovoima säilyy. Se säilyy sitä kautta, että me emme nosta ansiotuloverotusta, ja jos ja kun pystymme todentamaan, että 5 prosenttia yksikkötyökustannuksia plus 5 prosenttia palkkamalattia johtaa toivottuun tavoitteeseen 2017, niin tulemme vastaan miljardin ansiotuloverotuksen leikkauksilla, ja se parantaa meidän ostovoimaamme.

16.25 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä kaksi asiaa... (Susanna Huovinen: Ulkoministeri?) — Te olette kovasti halunneet varapääministerin aina ääneen, ja ajattelin, että haluaisitte nyttienkin, mutta voihan se olla, etette te halua. — Mutta kaksi asiaa: Turvataan olemassa olevat työpaikat, se on ensimmäinen. Ja toinen on tietysti se, että saadaan kannattavaa yritystoimintaa, jonne saadaan ihmisiä töihin, uusia veronmaksajia ja uutta vientiä. Sitä kautta sitten tulee tulosta, ja aina tässä maassa on myös tulos osattu jakaa.

16.26 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ikävä todeta, että Suomi on nyt päätnyt tämmöiseen tilaan. Ja oli mielestäni selvää aika pitkään, että tämä yhteiskuntasopimusharjoitus ei ollut helppo. Tosin on hyvä, että hallitus myöntää, että siinä epäonnistuttiin. Tavoite oli kuitenkin oikea, ja tosiasia on, että Suomen tilanne on vaikea.

Ollaan aika haastavassa tilanteessa tässä eduskunnan osalta. Hallitus kertoi meille, että olette arvioineet näitä tasa-arvovaikutuksia, hyvä näin. Odotamme sitä, että myös saamme ne dokumentit, jotta voimme oikeasti ottaa kantaa tähän, joskin luotamme siihen, että pääministerin sana tässä pitää.

Tässä kerrottiin nyt myös, että paikallinen sopiminen etenee, hyvä näin. Olisin oikeastaan tähdentänyt ja toivonutkin sitä, että hallitus mieltää sen, että tässä tarvitaan kokonaisvaltainen ote. Siinä listassa, mitä nyt esititte, on monia toimenpiteitä. Osa niistä on ihan oikeasuuntaisia, niitä voi varmasti tukea. Mutta sitten on myös niitä, joita on ainakin tässä vaiheessa monen vaikea ymmärtää. Toivon, että niitä avaatte.

Olisin kysynyt teiltä, herra pääministeri: kun hallitusohjelmassa on nyt muitakin tavoitteita ja tiedetään, että työmarkkinoita pitää laajemminkin uudistaa, miten tämä työ tästä jatkuu? Nämä eivät varmasti ole ne ainoat työmarkkinauudistukset, mitä tarvitaan. Tiedämme, että tarvitsemme työnvälityksen uudistamista ja niin edelleen, (Puhemies koputtaa) jotta varmasti varmistetaan, että myös niitä työpaikkoja syntyy, koska tiedämme, että aikaisemmin moni uudistus (Puhemies koputtaa) on jäänyt siltä osin lyhyeksi.

16.28 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, että monia, monia työelämän uudistuksia tarvitaan ja niitä kannattaa jatkaa yhdessä ja jatketaan yhdessä. Esimerkiksi paikallista sopimista, sen kehittämistä, jatketaan kolmikannassa, ja siellä on 15.10. nyt sitten selvitysmies Harri Hietalan toimeksianto. Ja tämä pai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

kallinen sopiminen on sekä työnantajan että työntekijöiden etu. Samalla kun paikallista sopimista lisätään, niin pitää varmistaa se, että henkilöstön edustus on sitten sopimassa paikallisesti siellä yrityksessä. Minä uskon, että esimerkiksi tämä yhteinen harjoituksemme tuo joustoa työelämään ja on sekä työnantajien että työntekijöiden yhteinen etu.

16.28 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sunnuntailisien leikkaaminen tulee vaikuttamaan huomattavasti enemmän naisvaltaisilla aloilla kuin mitä te, herra pääministeri, tuossa kuvasitte, kun puhuitte 12:sta ja 13:sta prosentista.

Samanaikaisesti hallitus on antanut esityksen liikeaikalain vapauttamisesta, joka tulee tarkoittamaan kaupan alan sunnuntaityön lisääntymistä ja johtaa siihen, että perheenäidit joutuvat käyttämään perheen ainoan yhteisen vapaapäivän siihen, että he entistä pienemmällä palkalla joutuvat tekemään sunnuntaityötä.

Tämä hallituksen esitys näistä sunnuntailisien leikkaamisista vaikuttaa erityisesti naisvaltaisiin aloihin. Se vaikuttaa sairaanhoitajiin, kaupan alan työntekijöihin, ravintolatyöntekijöihin. Arvoisa pääministeri, miten hallitus aikoo korjata tätä esitystä, jotta matalapalkkaiset naisvaltaiset alat huomioitaisiin paremmin tässä esityksessä?

16.29 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin kerroin tuossa aikaisemmassa puheenvuorossani, selvityksemme mukaan sunnuntaityötä tekee 12 prosenttia miehistä ja 13 prosenttia naisista. Yksityisellä sektorilla on prosessityöntekijät, meillä on paljon poliiseja, pelastustointia, jotka ovat miesvaltaisia aloja. Se on totta, että joittenkin, erityisesti naisvaltaisten, alojen palkanmuodostuksesta sunnuntailisä muodostaa merkittävän osan, ja tämä oli juuri se syy, miksi pienensimme tämän osuutta tässä kokonaispaketissa.

Niin kuin moneen kertaan olen sanonut, se keinovalikoima, mikä tässä yhteiskuntasopimuksessa ja tässä prosessissa olisi ollut käytössä, olisi ollut huomattavasti laajempi. Harmi, että emme päässeet sillä rintamalla eteenpäin, koska uskon, että lopputulos olisi ollut monipuolisempi silloin. Nyt me olemme ottaneet viisi keinoa käyttöön, kuudes on sitten tämä sotumaksun alentaminen. (Puhemies koputtaa) Kyllä sen ulkopuolelle jää ihan riittävästi (Puhemies koputtaa) yhdessä sovittavaa jatkossa.

16.31 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvin surullista ja samalla käsittämätöntä, että hallitus yrittää ratkaista vientiteollisuuden ongelmat sillä, että laitetaan pienituloiset, pienipalkkaiset, kaikkein köyhimmät ihmiset, lapset ja vanhukset maksamaan.

Ihmiset ovat käyneet minultakin kysymässä tässä parin viime päivän aikana, eikö Suomen hallitus tunne työelämää ollenkaan. (Kari Uotila: Ei tunne!) Meillä on paljon semmoisia ihmisiä, paljon semmoisia ammatteja, joissa on aivan pakko tehdä vuorotyötä. Kaikki me tiedämme, että vuorotyö on riski ihmisen terveydelle. Se on riski niin fyysiselle jaksamiselle kuin mielenterveydelle. Monet ihmiset joutuvat työskentelemään öisin.

Millä tavalla teistä on oikein, että juuri näiden ihmisten palkkaa, jotka tekevät kaikkein raskainta työtä tässä yhteiskunnassa usein kaikkein pienimmällä palkalla, te leikkaatte? Hoiva-aloilla työskenteleviltä naisilta lähtee teidän esitystenne seurauksena jopa yli 10 prosenttia vuosipalkasta. Miten te voitte perustella (Puhemies koputtaa) tämän?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

16.32 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos me emme nyt tässä tilanteessa tekisi mitään, niin me olisimme neljän vuoden päästä vielä syvemmällä siellä suossa, mihin edustaja Niinistö viittasi. Meidän on pakko toimia, ja meidän on pakko tehdä säästöjä. Meidän on pakko tehdä toimia, mitä pystymme tekemään kilpailukyvyyn parantamiseksi. Ja meidän on tehtävä toimia nyt niitten reformien eteen, jotka jäivät viime kaudella tekemättä. (Eero Heinäluoma: Kuntaudistus!) Tässä tilanteessa emme voi jättää niitä tekemättä.

Mutta mitä tulee vielä naisvaltaisiin aloihin, niin naisvaltaisilta aloilta on tullut pyyntö, että erityisesti nuoria naisia työllistävät yritykset pystyisivät palkkaamaan rohkeammin nuoria naisia, ja tämä perhevapaakustannuksen tasaaminen on ollut tässä keinovalikoimassa, joka on työmarkkinapöydässä jäänyt sopimatta. Myöskin tämä asia saadaan nyt kuntoon sillä tavalla, että 2 500 euroa (Puhemies koputtaa) pystytään maksamaan sille työnantajalle, (Puhemies koputtaa) josta äiti jää äitiyslomalle.

16.33 **Katja Hänninen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa pääministeri Sipilä, ihmettelen kyllä, miten meillä on varaa leikata ostovoimasta jopa 3 prosenttia. Eikö teitä huolestuta se, että suomalaiset palvelualan yritykset, varsinkin ne pienet yritykset, joutuvat ensi vuonna todellisiin suuriin vaikeuksiin näiden palkanalennusten ja ostovoiman heikentymisien vuoksi?

16.34 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän pakeitin tavoitteena on nostaa kustannuskilpailukykyä 5 prosentilla. Siellä on työaikaa pidentäviä toimia, siellä on työntajamaksuja alentavia toimia, ja tämän kokonaisuuden työllisyysvaikutukset voivat olla jopa 50 000 uutta työpaikkaa. (Eduskunnasta: Ohhoh!) Meidän pitää nyt rohkeasti tehdä niitä toimia, mitä tänä päivänä vaaditaan, ja tämä on hallituksen päätös, että tehdään nyt sitten itse, kun emme päässeet yhdessä sopimaan ja emme päässeet yhdessä siihen yhteiseen prosessiin, mitä kahteenkin otteeseen tavoittelimme.

16.34 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voi sanoa, että elämme talouden talvisotaa. Sen varsinaisen talvisodan aikana lähtökohta oli, että kaveria ei jätetä. (Eduskunnasta: Nyt jätetään!) Niiden, jotka kaatoivat yhteiskuntasopimuksen, näkökulma näytti olevan, että kaverille ei jätetä. Tässä suhteessa on hienoa, että uusi hallitus näkee tämän talouden realiteetin, kokonaiskuvan. Me kaikki suomalaiset varmasti joudumme osallistumaan näihin taloustalkoihin. (Välihuuto) Se on välttämätöntä. — Myös rikkaat tulevat sinne. — Ja tämä tarkoittaa sitä, että me kaikki emme tee yksistään vientiteollisuuden vaan koko Suomen puolesta tätä työtä.

Herra pääministeri, tiedustelen teiltä: kun tarkastellaan vaikkapa Kreikkaa, nuorison tulevaisuudenkuvaa, niin mikä on siinä, että hallitus onnistuisi — ja toivon sitä — saamaan tätä yhteiskuntakehitystä terveeseen suuntaan, se visio, (Puhemies koputtaa) jota te tavoittelette, jotta kaikki nämä toimenpiteet voidaan tänä päivänä (Puhemies koputtaa) laittaa täytäntöön?

16.36 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on ohjelmassaan rakentanut vision Suomelle vuoteen 2025 asti, ja nämä toimet tähtäävät juuri tuon vision saavuttamiseen. Silloin meillä on julkisen talouden tasapaino ja pystymme rahoittamaan julkisen talouden menot. Nyt ne ovat pysyvästi alentuneet, ja meidän täytyy

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

myöskin sopeuttaa yhteiskunnan toiminnot sille tasolle, minkä pystymme rahoittamaan. Silloin vuonna 2025 tavoittelemme myöskin reilusti suurempaa työllisyysastetta, joka tarkoittaa sitä, että yhä useampi meistä pääsee osallistumaan yhteiskunnan kehittämiseen omassa työssään.

Mitä tulee Kreikkaan, Portugaliin, Espanjaan, siellä on jouduttu tekemään kipeitä toimia, paljon kipeämpiä ja suurempia toimia kuin mitä Suomessa nyt tehtiin. Ja kun olen näiden maiden päämiesten kanssa keskustellut, niin he ovat sanoneet, että tehkää rohkeasti ne toimet nyt. He ovat ne tehneet, ja kun he katsovat taaksepäin, he ovat tyytyväisiä siihen, että kehitys on lähtenyt oikeaan suuntaan. (Puhemies koputtaa) Nyt pitää tehdä ne toimet, ja neljän vuoden päästä me näemme tuloksia.

16.37 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, panitte varmaan merkille arvostetun Sixten Korkmanin arvion nyt esitetyistä toimenpiteistä. Hän kantoi huolta siitä, että tosiasiallisesti nämä eivät välttämättä johda sen kipeimmän ongelman eli meidän viennin kilpailukyvyyn ja kestävyysvajeen parantamiseen vaan pahimmillaan sotkevat työmarkkinat solmuun ensi syksynä — jos vähän oikaisen hänen ajatteluaan. Minusta on hyvä pitää tämä mielessä.

Pari päivää sitten myös ehdotin sitä, että — kolmas kerta toden sanoo — meidän pitäisi jaksaa yrittää tässä työmarkkinapöydässä teidän johdollanne vielä kerran kokoontua, katsoa, mitä me voisimme tehdä yhdessä, sen takia, että se repertuaari, mistä neuvotellaan, voi olla suurempi kuin tämä, koska tämä johtaa nyt siihen, että pienipalkkaisilta julkisen sektorin palvelualojen naisilta leikataan 4—6 prosenttia toimeentulosta.

Kaiken lisäksi te esitätte poikkeavaa lainsäädäntöä, pakottavaa lainsäädäntöä työehtosopimustoimintaan, mikä on tosi harvinainen ja perustaan menevä asia. (Puhemies koputtaa) Tällaista ei pitäisi lähteä tekemään, koska sehän tukkii sen paikallisen sopimisen idean: ei voida neuvotella lattiatasosta parempia sopimuksia. Minä vetoan: Ymmärsinkö oikein, oletteko valmiita kutsumaan työmarkkinajärjestöt yhteiseen pöytään, niin että katsotaan, mitä voitaisiin vielä tehdä näiden Suomen asioitten hoitamiseksi? Pitäisin sitä (Puhemies koputtaa) erittäin tärkeänä.

16.39 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ollut erittäin syvällä mukana näissä keskusteluissa tuolta vapusta alkaen, ja nyt sitten elokuussa käytimme siihen kolme ja puoli viikkoa. Meillä oli siinä myöskin selvitysmies, joka teki täyspäiväisesti töitä tuon asian eteen. Minusta tuntuu, että siellä suurin osa halusi juuri tuota kuvaamaan lopputulosta mutta eivät kaikki. Ja tähän pitää lähteä kaikkien mukaan.

Jos syntyy sellainen ehdotus, jossa tämä 5 prosentin tavoite täyttyy ja jossa on kuvattu ne keinot, millä se saavutetaan — niin kuin olen tässäkin monta kertaa sanonut — mielihyvin otan sen vastaan. Mutta en aloita enää kolmatta kertaa yhteiskuntasopimusneuvotteluja, koska se ei olisi ehkä kovin uskottavaa, koska tein monta kertaa kompromissiesityksen myöskin tämän tavoitteen suhteen ja sitä ei hyväksytty.

16.40 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Julkisessa keskustelussa kysytään ammattiliittojohtajilta: "Hyväksyttekö nämä hallituksen toimet?" Minun mielestäni se on väärä kysymys. Ei näitä tarvitse heidän hyväksyä. Eivät myöskään eläkeläisjärjestöt, opiskelijajärjestöt, työttömien järjestöt hyväksy niitä toimia, jotka heihin kohdistuvat. Oikea kysymys mielestäni nyt ammattiyhdistysliikkeelle on: "Hyväksyt-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2015 vp

tekö sen, että Suomi on parlamentaarinen demokratia, jossa viime kädessä hallitus ja eduskunta päättävät siitä, mikä on maassa laki ja mitä noudatetaan?" (Välihuutoja) Tämä on se kysymys. Minun mielestäni, jos nyt uhataan laittaa maa polvilleen näiden hallituksen toimien vuoksi, vastaus on "emme hyväksy". Mutta jos hyväksytään, niin hallitus ja eduskunta päättävät, ja kaikilla on mahdollisuus vaikkapa vaihtaa koko eduskunta seuraavissa vaaleissa, jos ollaan tyytymättömiä.

Varsinainen kysymys pääministeri Sipilälle: Viittasitte siihen, että jos työmarkkinaosapuolet saavat ratkaisun, joka täyttää tämän tavoitteen, niin olette valmis sen vastaanottamaan. Kysyn: onko tälle joku takaraja, (Puhemies koputtaa) onko joku aikataulu, mihin mennessä työmarkkinaosapuolten pitäisi tämä vaihtoehtoinen kilpailukykyhyppy tuoda?

16.41 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen pitää tapahtua nopeasti, koska me lähdemme etenemään, totta kai, nyt tämän suunnitellun paketin pohjalta. Toivon, että se tulisi ennen tuota tiedonantokeskustelua, joka on noin kahden viikon päässä, koska muuten lähdemme etenemään sitten tältä pohjalta.

Minä tiedän näistä neuvotteluista sen, että valmius tämän tyyppisiin toimiin, mitä tässäkin on listattu, on olemassa. Nyt pitää vain löytyä se tahto siihen, että tehdään se lista yhdessä ja sovitaan yhdessä siitä tavoitteesta. Olen mielihyvin valmis vastaanottamaan ehdotuksen, jonka lopputulos on sama.

Puhemies Maria Lohela: Viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.42 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, teidän tähän mennessä tapahtunut toimintanne, siis teidän johdollanne tapahtunut hallituksen ja pääministerin toiminta, on keskittynyt siihen, miten leikataan, miten sopeutetaan. Kysyn: koska tulee niitä toimenpiteitä, joilla vahvistetaan investointeja, joilla synnytetään uutta työtä? Meidän ongelmamme suomalaisessa yhteiskunnassa on se, että 460 000 ihmistä on vailla normaalia työtä, yli 300 000 ihmistä ansioturvan piirissä tai työttömyysturvan piirissä. Kysyn: Milloin tulee kasvun eväitä? Milloin tulee esityksiä siitä, miten korjataan sisäilmaongelmista kärsivät sairaalat tai koulut? Miten näitä asioita lähdetään viemään eteenpäin?

16.43 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Budjetti tulee tämän kuun lopussa käsittelyyn, ja siellä on muun muassa kärkihankkeita, joissa turvataan yritysten kasvun rahoitusta, parannetaan yrittäjyyden kilpailuedellytyksiä ja niin edespäin. Mutta pelkästään julkisilla investoinneilla valitettavasti ei Suomea kuntoon saada, vaan se oikea tapa panna Suomi kuntoon on parantaa viennin kilpailukykyä, parantaa vientiteollisuuden edellytyksiä, ja sitä kautta meidän palvelusektorimme lähtee perässä. Tällaisen terveen kasvun ja rakenteiden muuttamisen kautta me saamme tervehdyttämisen myöskin julkiselle sektorille, mitä ehdottomasti tarvitsemme. Olen saanut myöskin paljon palautetta kansalaisilta, ja kyllä Suomessa halutaan lopettaa velaksi eläminen, sillä näiden muutosten vastustaminen on yhtä kuin velaksi elämisen jatkamisen puolustamista. (Välihuutoja)

Kysymyksen käsittely päättyi.